

PLANINSKI VESTNIK

GLASILO „SLOVENSKEGA
PLANINSKEGA DRUŠTVA“

XXVI. LETNIK ————— 1926 ————— ŠTEV. 8

SUGESTIJA IN AVTOSUGESTIJA V PLANINSTVU.

(Iz opazovanj starega planinca.)

Lj. Stiasny.

Kakor so verovali stari Grki, da bivajo njihovi bogovi na Olimpu, tako živi še dandanes pri primitivnih plemenih vera, da prebivajo na nedostopnih gorskih vrhovih dobri duhovi, ki pošiljajo na zemjo blagodejni dež, pa tudi demoni, ki kaznujejo človeka s plazovi in z nevihto.

Na Kavkazu so mi kazali drzne lovce, ki plezajo za kozorogom na najstrmejše vrhunce, a na obe najvišji gori Kavkaza, na Elbrus in na Kusbek, se ne upa noben domačin. Domačini namreč domnevajo, da biva na teh gorah bog. Videl ga še ni nihče, a slišali so ga baje med grmenjem. Evropski turisti, namenjeni na te dve gori, morajo torej pripeljati vodnika s seboj.

Tudi med našimi se dobijo planinci, ki se izogibljejo plezanja na najvišje gore. Srečal sem jih večkrat v Triglavskem Domu. Mirno so prišli čez Komarčo, čez Prag ali po Tominškovi poti, čez Rež — a višje od Triglavskega Doma jih ne spraviš. Tudi drugod se taki planinci upajo na težavne gore, če je v bližini kak drug višji vrhunec; ko pa priplezajo do osamljene in visoke gore, jim upade pogum, čeprav je vrhunec morda najudobnejši.

Nemci imenujejo takega planinca »Jochfink«. Prepadi niso pravi vzrok, da se ne upajo na najvišje gore; saj korakajo korajžno po drugih potih, ki niso zavarovani in vodijo res ob prepadih. Najbrž se ne morejo otresti sugestije raznih govoric o nevarnosti teh potov. Nič n. pr. ne pomaga, ako jim zatrjuješ, da je pot — recimo — na vrh Triglava izborna zavarovana in da se tam še ni nihče ponesrečil, dasiravno gre na vrh vsako leto veliko število prav malo izurjenih planincev začetnikov.

Nasprotno pa lahko opazujemo, kako brezskrbno hodijo tudi po najvišjih gorah povsem neizkušeni turisti, ki so prišli iz oddaljenih nižin, kjer niso slišali govoric o grozoti gorá. Slabo opremljeni gredo kar na Triglav, in to tako brezskrbno, da jih morajo izkušeni pla-

ninci svariti. Taki neizkušenci se včasih tudi res ponesrečijo. (Prim. Emanuel Kusý!). Nasprotno pa so zopet planinci, ki so bili na Triglavu ali na drugih prvovrstnih gorah, a odpovedo na lažjih mestih, ker so jim razne govorice sugerirale strah. Naj navedem tak slučaj: Pred leti sem šel z dvema planincema čez Savinjsko sedlo in Žrelo do Češke koče. Med potjo sta mi pripovedovala o raznih turah, ki sta jih že dovršila. Starejši se je bil pred leti kot enoletni prostovoljec res izvežbal v južnih Tirolskih gorah. Ko pridemo do Žrela, grem naprej, da napravim čez snežišče udobne stopinje. Ker sta se moja tovariša zamudila v Žrelu, sem se vrnil ter s tem izdatno izboljšal stopinje. Kako pa se začudim, ko se moja tovariša nista upala po mojih dobrih stopinjah čez snežišče, ki itak ni posebno strmo in se konča le v malo strm prod. Raje sta plezala utrudljivo in zamudno ob steni navzdol do proda in ob nasprotni steni zopet navzgor. Drugi dan smo šli iz Češke koče na Grintavec. Dobro sta preplezala prvo steno. Pred drugo steno pa je bilo isto leto strmo snežišče, ki se je končalo v globok prepad. Skrbelo me je, kako spravim svoja tovariša čez snežišče. Dasi meni taki prehodi niso posebno ljubi — zaupam namreč bolj skali nego snegu — sem zmanjšal opasnost v očeh svojih tovarišev z opombo: »Letos je tu le malo snega. Ker je sneg trd, bomo dobro hodili. Vendar bom naredil s cepinom stopinje!« Brezskrbno sta šla moja tovariša čez snežišče, dobro sta plezala po eksponiranih gredah nad strmimi pragi in po ostrem robu Malega Grintavca in prišli smo na vrh v 3½ uri, dasi smo pri studencu pod Velikim Grintavcem nekoliko počivali.

Na vrhu sem ju pohvalil, da sta dobro hodila in da se nista vstrašila nevarnega snežišča pred drugo steno. Konečno ju vprašam: »Zakaj se nista upala čez snežišče v Žrelu, dasi sem napravil udobne stopinje?« Odgovorila sta: »Čula sva toliko o poti čez Žrelo, da nama je vzelo ves pogum.«

Čestokrat je v naših planinah potegnjena žica na takih mestih, — kjer bi se lahko izhajalo brez nje. So planinci, ki korakajo brezskrbno na drugih enakih, nezavarovanih mestih; ko pa pridejo do žice, se obešajo na njo, da jo pokvarijo. In nato — razkričijo nevarnost te poti! Kaj se je n. pr. že govorilo o poti čez Konja v Kamniških planinah. Planinci, ki hodijo ravnodušno po Kocbekovi poti na Ojstrico in celo navzdol — dasi je ta pot le slabo zavarovana, se čez Konja ne upajo, dasi je napravilo S. P. D. že pred leti na tej poti dobre stopinje in je nabodlo Konja s klini ter ga povezalo z žicami. — Pa ne pomaga nič. Sugestija je kriva, da turisti smatrajo pot čez Konja za nevarnejšo nego n. pr. na Razor; to mi je izrecno trdil neki zagrebški planinec.

Tudi v planinstvu gospoduje moda. Pred leti so hodili planinci na gore večinoma z golimi koleni; — dandanes so taki le redki. Pred leti smo se sila začudili, če smo srečali v naših gorah planinko v hlačah; dandanes pomilujemo vsako planinko, ki pleza v krilu na Triglav. Pred leti smo se bali, da se prehladimo, ako bi ne imeli na svojih turah klobuka na glavi; dandanes pa ob lepem vremenu počiva klobuk ali čepica v nahrbtniku. Pred leti smo le redko odložili pri hoji suknjo; dandanes pa stlačijo nekateri planinci ne samo suknjo, temveč tudi srajco v nahrbtnik. Ko so zašli nekateri taki planinci v Gorjance, so bili ozmerjani, češ, da dajejo pohujšanje. Na Tirolskem se pa v solnčnem brezveternem vremenu nekateri smučajo celo v — kopalnih oblekah!

Pred leti je bila na napisnih tablah pri težavnejših turah, n. pr. čez Prag na Triglav itd., opazka: »Le z vodnikom«. V zadnjih letih se je ta opozoritev opustila. V tej obliki sugerirajo take opombe preveč. Povsem odveč pa niso, posebno ne za tuje planince; a morale bi se izreči v drugi obliki, n. pr. s takim znakom, kakor v Badjurovem 'Vodiču'.

Na Triglav sem šel prvič 1. 1895 po otvoritvi Vodnikove koče na Velem Polju in sicer po prečuti noči v družbi nad 30 planincev. Pot je bila takrat mnogo bolj nerodna kakor dandanes; vrhu tega je bilo tako mrzlo, da smo prav vsi obiskali Staničevo zavetišče. Posebno neprijetno, tudi opasno je bilo iti v hudem, mrzlem vetru čez sedlo. Nekateri so se že hoteli vrniti. Izurjen planinec pa nam reče: »Poglejte tam gori Borisa Zarnika, 14 let je star, a je bil že 14krat na Triglavu.« To nas je ojunčilo in nobeden se ni vrnil. Avtosugestija!

S pomočjo avtosugestije si lahko jačamo voljo in odvrčamo plašljive vplive ostrašujočih govoric; rekel bi, da hipnotizujemo samega sebe. — Ako začetnik - planinec pleza na Konja, naj si misli: »Že pred leti, ko še ni bilo poti, so izborni planinci, kakor Kocbek, Kos i. dr. tod plezali in so pri plezanju imeli še v roki kanglico, da so pot zaznamovali. Podobno pri drugih turah. — Nes pametno pa bi bilo, ako bi se kdo zanašal le na avtosugestijo, oziroma na svojo korajžo. Kakor v vsakem sportu, je tudi v planinskem potrebno primerno vežbanje. Ako hočeš biti planinec v naših strmih gorah, preizkusi prej svoje srce in pljuča, okrepi si noge in vse telo, seznanj se že prej — kjer je to mogoče — s prepadi, klini itd. Ljubljancani imajo sedaj v tem oziru jako primerne izlete: v Pekel, Iški Vintgar s Komarčo itd. Dovrši nekaj takih izletov, potem se loti Kamniških in Julijskih, pa ne sam.

Kdor pa hoče postati dober planinec, se mora otresti tudi odvisnosti od tuje pomoči. S samostojnostjo bo dosegel samozavest in pravo močatost.

IZ MARTULJKA ČEZ DOVŠKI KRIŽ V VRATA.

Janez Kveder.

Težko je najti v naših planinah kotichek, ki še ni »kultiviran«, t. j. prepleskan in zaklinjen, in ki ne uživa slovesa pri širšem občinstvu. Eden teh redkih zakladov je dolina Martuljek, z amfiteatrom vrhov do 2700 m višine; ta kraj še ne pozna g. Knafelca in njegovih kanglic z barvo, pa' tudi ne klinov in žic. Do gornjega slapa je pot še nekoliko izpeljana, toda višje v stene naj ne hodi, kdor je razvajen.

Dogovoril sem se z dvema tovarišema, s T., ki jê paragrafe, in z J., ki dela klobase, da se sestanemo v soboto 19. julija 1925 zvečer v enem od senikov na planini v Martuljku. Oba »druga« sta se odpeljala iz Ljubljane popoldan, jaz pa za njima zvečer. V Martuljku me je na postaji neki domačin odvrčal, naj nikar ponoči ne nadaljujem poti, ki je nezanesljiva; mojih tovarišev tudi ni videl, akoravno je bil popoldne pri ovcah Za Akom. Nisem ga poslušal; brez luči sem se odpravil preko gozda. Noč je bila tako temna, da ni bilo mogoče razločiti ne drevja ne skal, ne grmovja. Stopajoč in padajoč sem se lovil naprej. Višje gori sem izgrešil pot in taval na celo po gozdu navzgor. Med potom sem večkrat zavriskal, da bi priklical tovariša, ki sta morala pač biti nekje v seniku. Toda odziva ni bilo; le »tumpast« čuk se je drl nekje v temi.

Ko sem po dweurnem tavanju prilezel iz gozda, trdno prepričan, da sem na planini Martuljek, sem že mislil, da imam pred seboj senik. Ko pa se približam tistim obrisom, spoznam veliko skalo. Ozlovoljen zaraditega ter jezen na tovariša, ki se nista oglasila na moje vriske, sem se že hotel vrniti; pa temna noč, moja neorientiranost in upanje, da sta tovariša vendarle nekje v okolici, me je zadržala tu. Vlegel sem se pod košato smreko na mah in zadremal. V polsnu se mi je prikazal senik in v njem moja iskana tovariša, paragrafar i klobasar. Nisem imel toliko prilike, da se dobro prepričam ter da se vležem k njima: kmalu sem se zbudil od mraza; znosil sem na kup suhih vej in zanetil ogenj. Medtem pa se je za Karavankami jela delati prva jutranja zarja...

Tedaj sem šele opazil, kam me je bila speljala temna noč. Znašel sem se ob plazovih Frdamanih Polic, Martuljek pa, o jej, globoko doli! Oprtal sem svojo bisago in jo udril čez drn in strn navzdol na planino; kar smejalo se mi je ob misli, da najdem iskana druga in da dobim povod, ju gorko ošteti, ker se nista oglasila na moje klice.

Obral sem vse senike, pretekel celo planino dvakrat, vpil in klical — tovarišev pa le nisem priklical. Neprijetno iznenadenje —

jako »bratski« sta me torej potegnila. Zaspan sem bil tako, da so mi oči kar vrtale seno; kaj tedaj? Mari naj grem sam tja gori? Nisem hotel jima napraviti tega veselja, da bi zbog njiju opustil turo. Saj so neodoljivo vabili vrhovi sami v vsej svoji razkošnosti, ožarjeni po prvih žarkih jutranjega solnca! Kaj bi mnogo razmišljal? Pograbil sem bisago, še en hrepeneč pogled v senik in odhitel sem sam proti Za Akom.

Pot je do tja dobro izpeljana in zavarovana; ali dalje ni nobenih »kulturnih« znakov planinstva več, le kozje steze režejo pesek. Hvaležen je pogled iz Za Akom na vse te škrbine od Ponce do Kukove Špice. Dočim se mi blesti desna polovica prešerno v solncu, kaže leva mimo Široke Peči do Kukove Špice še temno in grozeče lice; rdečkaste stene in pečine svare oko.

Začrtal sem si smer ture iz Za Akom do vrha Dovškega Križa, kakor sem se odločil. Navodil nisem imel nobenih, razen tega, kar mi je nekdaj pravil dr. Jug o svoji turi s Široke Peči na Dovški Križ. Naravna smer za prehod spodnjih prodišč in preko sten na zgornja velika prodišča je v smeri na Široko Peč in potem desno po kozjih stezah. Tu sem opazil več divjih koz na izprehodu po policalih; sam sem se jim izognil in jih obšel na desni strani pod »Srcem«. Prehoda ni lahko najti preko teh sten in žlebov.

Na vrhu tega skoka sem moral počivati; lačen sem bil in neprespan. »Morda še prideta tovariša za menoj,« sem si mislil — bila je šele 7. ura zjutraj. Klical sem in vriskal, da bi ju opozoril. Ali nič ni bilo. Z vpitjem sem le divje koze plašil, zato sem utihnil.

Zdaj se pričenja križev pot po melju; do členkov sem brodil po njem, dokler me ni višje gori rešil te muke sneg. Med postankom sem bil opazil na levi tri kozle. Prav leno so poskakovali naravnost proti meni. Skril sem se jim za skale in počakal, da so pasirali nad menoj. To je bil polom, ko so me zagledali! Največji se je kar prekopicnil, potem so pa drli vsi trije navzgor, da jim je sneg kar brusil izpod nog, še žvižgati so pozabili. Ta dogodek mi je pregnal slabo voljo.

Pot po snežišču se je silno vlekla, do pod severne stene. Celo moji pobegli kozli so večkrat počivali. Šel sem kar naravnost za njimi, prepričan da oni bolje poznajo pot. V zadnjem delu preide to snežišče v strm, mestoma stenast žleb pod zapadno steno Malega Dovškega Križa in dosega tako strmino, da sem pri vsakem koraku zabil držaj cepina globoko v sneg. Na koncu snežišča je zijala široka in globoka razpoka med snegom in steno. Nisem si je upal preskočiti — bila je 4 m globoka — čez 1 m široka; izsekal sem v sneg globoko zarezo, na ta način zmanjšal zev ter nato prestopil v skale.

V normalnih razmerah plezanje tod ne bo težko, vsaj nevarno ne. Tedaj pa sneg še ni bil skopnel, v žlebičih in po policah je ležal ponekod še tako debelo, da nisem mogel dokopati stopinj do trdega ledu pod njim. Vsak močnejši udar je prožil sneg, da se je podričal v plazو navzdol. Zato sem se na takih kočljivih mestih umikal v skale, če je bilo mogoče; kajti nič kaj izpodbudljivo ni bilo, ko sobobnele s splazom sprožene skale v brezna in se je kadil sneg ob skalah visoko v zrak. Enkrat, ko se mi je s snegom vred udril tudi led pod njim, sem se podričal tudi jaz s plazom nekaj metrov navzdol, dokler nisem s cepinom zaustavil nevarne vožnje. Višje gori pod grebenom pa se je bil sneg že preje poplazel navzdol; led je ostal le redkoma po žlebičih. Ob koncu žleba sem preplezal še strm stop do grebena — škrbine med Vel. Ponco (2592 m) in Mal. Dovškim Križem (2620 m).

Neprimerno bolj prijetno in kratkočasno je bilo plezanje od tod naprej po zahodnem grebenu na Mali Dovški Križ; skala ni krušljiva in je zelo razčlenjena. Vrhom, kjer prehaja ta greben v gladke stene, sem se umaknil z njega v ozek, strm žleb, bogato založen z snegom, in rinil po njem navzgor. Silno naveličan sekanja po ledu in snegu, sem zapustil tudi ta žleb po levi strani in prečil steno na severni strani Malega Dovškega Križa navzgor. Zašel sem pa v gladko steno; zato sem se vrnil in nad žlebom preplezal kratek previsen kamin ter vrh njega obšel majhen previs in že sem bil na vrhu M. D. Križa. Do zadnjega trenutka nisem slutil, da bom tako naglo uspel.

Razgled z M. D. Križa je zelo obsežen, prav tako, kakor z vseh drugih vrhov Martuljkove skupine. Je to najvišji vrh v verigi od Špika do Kukove Špice. Veliki Dovški Križ (2660 m) je že v južnem grebenu med Mal. D. Križem in Škrlatico; razgled z njega je na jug in sever zakrit po imenovanih dveh. Veličasten je pogled na te razorane grebene vrhov naokoli in prelesten je razgled na celo gornjo Savsko dolino, v Pišnico, Vrata in Martuljek in preko Karavank tja daleč na koroško stran. V tej divji naravi vlada jo le večni elementi in čas je potrpežljivi oblikovalec njene zunanosti. Edino kulturno znamenje je zarjavela konzervna posodica, ki hrani nekaj podpisov turistov. Stalni gostje so pa divje koze, ki prehajajo iz Zadnjega Dolka preko M. D. Križa v Veliko Dnino in Krnico.

Na spanec sem docela pozabil; niti na kruljenje v želodcu nisem pazil, ko sem gledal okrog in ugibal o vrhovih tam na Tirolskem in Koroškem. Ko sem se napasel na razgledu in se dovolj odpočil po 8 urni hoji in plezanju, sem se podričal na vzhodni strani navzdol. Sestop je v splošnem lahek, četudi so skale zelo krušljive. S pomočjo

»vseh petih« sem kaj kmalu pridrsal po prodnatih skalah in spodaj po snežišču do visoke terase, ki leži med M. D. Križem in Široko Pečjo.

S te terase vodi navzdol širok žleb pod stenami M. D. Križa; spustil sem se po njem v prepričanju, da pridem po tem žlebu do spodnjih podov, ki ležijo kakih 150 m nižje. Žleb se je tesnil bolj in bolj; nazadnje je prešel v prav strm ozek kamin, tako da sem si pomagal navzdol le z oporo ob stranske stene kamina. Pa sem kmalu doplezal: kamín se je izgubil v gladke navpične stene. Pogled v to brezno in spoznanje, da sem izgubil skoro eno uro časa, mi je podvojilo željo po varnem kotičku, kjer bi si utešil glad in žejo. Jadreno sem plezal na teraso nazaj in jo prečil ob spodnjem robu nad steno, v nadi, da najdem izhod, do skrajnega konca pod Široko Pečjo.

Ko sem še enkrat zašel pregloboko v gladke stene, mi je presedal ta mišji lov, sklenil sem vrniti se na severni strani preko grebena navzdol v Martuljek. Visoko gori na grebenu pod Široko Pečjo sem opazil pod seboj na južni strani (tam kjer se neha terasa v stene pri Široki Peči) širok, razčlenjen žleb. Njega zadnji del ni bil viden od zgoraj; bil je prestrm, vendar, po okolici sodeč, zelo razčlenjen. Kar odločil sem se in podrsal navzdol, čeprav niti tu nisem bil gotov uspeha; tiral me je čas, in izbira v »prometnih« potih ne baš bogata. Takoj od vrha, kjer strmina ni huda, sem se vozil ob cepinu dotlej, da mi je na gladki, s prodom posuti skali izpodneslo noge. Ta nepričakovani polet sem sicer hitro ustavil, vendar so mi ostre skale neusmiljeno »načipkale« obleko in kožo pod njo. Nižje doli, kjer prehaja žleb med stene, je že tako razčlenjen, da je plezanje dokaj prijetno, v kolikor ne nagačajo krušljive skale. Ob spodnjem robu, kjer je žleb presekan po nizki navpični steni, sem plezal po vrvi na prodišče spodaj. Tako se mi je vendarle posrečilo preiti to vražjo teraso navzdol; razdrapan sem bil kakor cigan, na koži in obleki umazan in razpraskan.

Medtem ko sem zaužival skromno kosilce in po možnosti urejeval toaleto, je prihrumel izza skal od Dovškega Križa sem trop gamzov, gotovo čez 50 naenkrat. Vodnik - kozel se je — 10 korakov pred menoj — obrnil, zapiskal in ves drobiž je po isti poti izginil, od koder je bil prišel. Le tri ovce, ki so tudi dirkale ž njimi, so ostale in me radovedno spogledavale. Za uslugo, da sem jim dal kruha, so mi oblizale roke in ilovico s kolen.

Iz teh podov je sestop v dolino Vrata v smeri na greben pod Rokavom (2600 m); pod tem po jarku navzdol. Ta jarek je na dveh mestih presekan po navpičnih stenah, ki jih je treba obiti po skrajni levi strani. Tod sem srečal starega srnjaka, ki niti bežal ni, prav

počasi mi je pokazal zadnjo plat in izginil v goščo. S sten nad menoj so pozdravljale ovce z glasnim »behehe« ...

Na Turkovi planini v Vratih sem se okopal v potoku in si zakrpal najbolj vidne havarije na obleki. Potem sem se vdal spancu. Hlastanje in pihanje kraj mene me je zdražilo: skrajni čas, da sem se zbudil in potegnil kravi iz gobca svojo prepotrebno srajco, ki sem jo bil dal na solnce sušit.

Z družbo veselih »romarjev« iz Aljaževega Doma sem dokončal turo v Mojstrani.

O IZBOLJŠANJU PLANINCEV.

Pavel Kunaver.

Nisem še star, pa se vendarle spominjam lepših in v glavnem, mirnejših časov v naših planinah. Nemoteno sem užival ono svetost gora, ki jo dr. Kugy tako lepo opisuje v svojih starih spisih v Z. Ö. A. V. in ki jo je znal sedaj po tolikih letih v svoji divni knjigi »Aus dem Leben eines Bergsteigers« tako nedosežno podati, da te je nehote prestavil v najlepše in najtajinstvenije kraje naših Alp.

Danes? Kje je v večjem delu leta mir, svetost, krasota naših planin? Na ure daleč ti done kriki in razsajanje, ki spada bolj v »oštarijo« kakor v gore. In ko srečaš take, žalibog prešteviline družbe, se začudiš njihovi predrznosti: kljub zakonom o varstvu cvetlic imajo na klobukih, v gumbnicah in na palicah košate vence in šopke izumirajočih najkrasnejših cvetlic, dike naših gora; kakor nalašč se deró, brezobzirno gazijo vljudne in preteče prošnje lovcev-najemnikov, naj ne motijo divjačine, pravih domačinov v gozdih in na planinskih pašnikih. V srcu ti zavre in najrajše bi zapodil tako druhal iz gorá in dolin nazaj v pokvarjena mesta. A onemogla ti omahne roka, onemi jezik; le enakomislečemo tovarišu potožiš usodo onih, ki iščejo v planinah miru in lepote — in čez čas se zbudi v srcu tudi usmiljenje s tistimi, ki si z nesmiselnim divjanjem po stezah in prostih stenah, s popivanjem v kočah kratijo enega najplemenitejših užitkov, ki jih more dati življenje: sožitje in prisluškovanje na srcu gorske prirode.

Končno: človek je tako majhen, gore tako velike in toliko je prostora, da bi bili lahko vsi popolnoma srečni in zadovoljni tam na višavah ali v planinskih dolinah, najsi bi se valile še tako velike trume ljudi tja gor, rešit se za nekoliko dni dolinskih skrbi — da bi bile te množice le boljše vzgojene, da bi le bilo njihovo srce bolj široko odprto planinski lepoti, mehkejše napram čudovitim cvetlicam in plahim živalim, da bi nosili tam gori bolj zaprta usta, a vsa druga čutila bolj pripravljena na sprejem vseh velikih in nežnih učinkov mogočne gorske prirode!

Da, sedanja doba je malone izgubljena; posebno alkoholizirane »planinuhe« (dr. Tomiňsekov izraz) bomo morali pustiti izumreti. Ostane pa nam mladina, ki ji je srce še dovzetno vsemu lepemu! Njo vpeljimo v naš planinski raj, da ga bo znala ceniti, uživati in izrabljati v svoje veselje, v kremenitev značaja in zdravja in v izboljšanje človeške družbe. Vse to je mogoče; planine so mogočnejše kakor si marsikak pedagog more misliti. Predaleč bi me vodilo, da bi na tem mestu tudi to razpravljaj. Današnje razmere so me le prisilile, da sem mnogokrat razmišljal o načinu prave planinske vzgoje naše mladine; kajti daleko ne zadostuje več tehnična izvežbanost, ampak najmanj enako vredna bi morala biti izobrazba srčne strani pri planincu in razum pripravljen na sprejem onih velikih prirodnih vtisov in vrednot.

Naj mi bo torej dovoljeno povedati v naslednjih vrsticah onim, ki ljubijo gore in žele ohraniti njihov mir in lepoto, pa hočejo vendar, da bi vse človeštvo imelo korist od njih, kako si mislim, da bi bilo treba vzgojiti naš planinski naraščaj brez ozira na razna društva. Cilj naj bi bil edinole: dobrosrčen, miren in pogumen planinec.

Pred vsem naj bi mladi planinec dobil podlago od starišev. Mati ali oče, ki vodi svoje malčke na kratke izlete, naj ne pripušča brezbrizno, da otroci divjajo ali se leno vlačijo po potih in stezah ter uničujejo nasade in rastline. Že tedaj je čas, da se zbudi v mladem srcu smisel za nežno cvetlično bitje. Eno utrgaj ali pa počeni z otrokom k cvetlici, kaži čudo življenja na rožici i. dr. Ljubezen do živih krasot naših dolinskih in planinskih livad se v zgodnji mladosti vcepi v srce. Nazorno lahko pokažeš, kako lepo cvete in živi rožica, dokler je v zemlji; kako hitro pa uvene, če ji, utrgani, doma še tako strežeš s svežo vodo. Taka opozorila vodijo obzirnost do planinskih cvetlic. To sem sam doživel celo na odraslem, ki je bil nenasiten do njih, dasi iz gole ljubezni. Opozoril sem ga na nekaterih izletih na prekrasno čudo bitja, ki ga z enim potegljajem uniči, samo da bi okrasil svoj klobuk; to ga je pomirilo in danes se mnogo bolj veseli rastočih, živečih cvetlic nego hitro venečih, utrganih mrtvecev. Isto sem doživel z mnogoterimi skavti iz Ljubljane. Društva, ki imajo disciplino, naj bi svojim članom z zagrojitvijo, da se jim ukinejo vse ugodnosti, prepovedala trganje cvetlic. In šolski izleti! Koliko dobrega učinite gospodje profesorji in učitelji, če z dobro utemeljeno prepovedjo zabranite uničevanje naše flore v planinah!

In tihota? Mir? Kako navaditi veselo mladino na to? O, ni tako težko! Samo nadomestila moraš nuditi. Že od mladega odvadi sina ali učenca kričanja. Tudi govori tiho, koder je treba jemati ozir

na divjačino. Če tiho hodiš, bo večkrat tik pred teboj smuknila veverica na drevo, bo zbežal srnjak. O ptičih niti ne govorim. In ni skoraj lepšega veselja, kakor takole opazovati živi del prirode v vsej plahosti, prostosti in lepoti. Mladina se bo na ta način navadila opazovanja; oči ji bodo ostro zrle po gozdu in višinah, užitek bo neprimerno večji, mir popoln, žival pa manj plaha. Da je družba tiha, je najbolje tkzv. patrolna vrsta: na 5—10 m koraka posameznik. Na ta način sem s skavti zalezal mnogokrat številne živali, ki so nas le z vonjem mogle opaziti; počasi, od nas opazovane, so se umaknile. Eden mojih skavtskih vodnikov — je še, dijak — je pred kratkim zalezal s svojim vodom (7 skavtov) divjo kozo in jo je ob ugodnem vetru iz zatišja z vso družbo opazoval nemoteno pet minut! To je eden izmed mnogih slučajev.

Tiho hojo, ki se je bodo navadili otroci, bodo uporabljali pozneje kot odrasli; niti na um jim ne bo več prišlo, da bi motili čudoviti gorski mir. Kakor je človeški glas sicer prijeten, vendar ni v skladu z nemimi skalnimi velikani, s tihim hitenjem visokih oblakov, s plazenjem potuhnjene megle, pa tudi ne z grmenjem plazov, z bobnenjem slapov in udarjanjem kamenja. Zoprno pa je človeško vpitje tudi, če moti uspavajoče šumenje drevesnih vrhov in prekrasno ptičje petje, ki se razlega v planinskih gozdovih, ko se zbudi dan. Navadi mladino na prisluškovanje glasov prirode, da se bo le nekako v svetem strahu — kakor v cerkvi — upala kar šepetaje izraziti svoje misli. Vrnivši se domov po takem izletu, ko je duša usrkala toliko veličastva v sé, bo človek, mlad ali star, poizkušal zanesti oni veličastni mir prirode tudi v svoje dolinsko življenje. Vsa njegova okolica — in on sam — bosta imela korist od tega. Saj je nemogoče, da bi človek, od velike prirode vzgojen, bil malenkosten in da bi ostal nizkoten v svojem značaju.

In mrtva priroda? Pusti žlebovi? Mrke stene? Bliščeča snežišča? Mrzli ledeniki? Koliko govore šele vsi ti! Niso mrtvi! Danes ima vsakdo, že z malo izobrazbo, dosti prilike, da se pouči v glavnih potezah o zgodovini postanka naše zemlje in Alp posebe. Kako zgovoren postane takemu vsak kamenček; kaj šele vsa gora, stenasta, preperela, križem prepokana i vsa razrita in razpokana od elementov. Primi otroka za roko in ti, učitelj, ki so ti dani otroci v vzgojo, vodi jih tja med golo kamenje in govori tam o predavno minulih dobah, ko je morje pljuskalo na kraju, kjer danes stoje visoke gore, da je to kamenje bilo ali še žareče tekoče, ali pa je bilo del življenja, del malega čudnega bitja, da ga je varovalo nesreč. Pripoveduj o silnih močeh, ki so zgrbančile zemeljsko lice in dvignile iz modrih morskih globin višave, na katerih črpa človeštvo novih sil;

kaži na rane, ki jih prizadevata tem orjaškim telesom tako neusmiljeno, nepretrgoma voda in zmrzal. Povej, kako vse to, kar se nam zdi z našega stališča, iz našega časovnega merila, mrtvo, kako vse to živi, se giblje, hoče! Kam? Kako? Kdo ve! Znanost mnogo tolmači. V morju vprašanj in zagonetk pa so njeni odgovori skorajda ničevi. In tedaj bo v mladih srcih vstala pobožnost, spoznavanje, svečanost. Česar večkrat besede na katedru in na prižnici ne bodo zmogle, to bo napravila priroda. Poočitila bo človeka tudi, da je le majhen del velike matere prirode, in da mora njegovo življenje biti dostojnejše, lepše, plemenitejše.

Vsi, ki ljubite gore od srca, ki hočete, da bodo zopet svetišče in pribežališče trudnim, zbranim, lepote žejnim, hrepenečim po veličanstvu, vsi, ki hočete, da postanejo gore zopet važen vzgojitelj človeštva, in ki stremite, da bodo postale zopet čiste, pomagajte vsak na svoj način in po svojih močeh, da pridobite záse najbolj mladino! Boljši ljudje, srečnejša domovina in mir v največjem svetišču sveta, v planinah, bo plačilo!

NESREČE V NAŠIH PLANINAH.

Janko Mlakar.

Včasih so bile nesreče v naših gorah le redki slučaji. Zadnja leta se pa, žal, ti slučaji vedno česče ponavljajo. O vzrokih nezgod se ni mnogo razpravljalo. Še le ob zadnji binkoštni nesreči so se nekateri ozrli po krivcu in ga našli v — Osrednjem Odboru S. P. D., češ, da je — prezgodaj otvoril svoje koče in tako zapeljal neizkušene turiste na nevarna pota. — Ta je lepa! Potemtakem bi bilo najbolje, ko bi Osrednji Odbor koč sploh ne otvoril. Saj se pripetijo nesreče tudi v avgustu. Sploh pa je Dom na Krvavcu celo leto odprt in je bil prav v ta namen celo postavljen. Sicer so pa bila pota do otvorjenih koč večinoma kopna. Slišijo se tudi glasovi, da je S. P. D. odgovorno za nesreče v gorah sploh, češ, ker širi idejo planinstva ter gradi v planinah in gorah pota in koče. Ta trditev bi bila v nekoliko upravičena, če bi S. P. D. svoja pota zanemarjalo. Toda Osrednji Odbor — in tudi podružnice — skrbi, da so vsa takozvana »planinska pota«, v takem stanju, da so tudi za povprečnega turista, seveda previdnega, v navadnih razmerah brez nevarnosti. Samo ob sebi se pa razume, da je S. P. D. odgovorno za svoja pota le, kadar so kopna; kajti nihče ne bo zahteval, da se — očistijo, kadar jih sneg zamete; saj niso mestni hodniki-trotoarji.

Od kod torej nesreče? Saj vendar naše planine niso tako nevarne in delali bi jim krivico, če bi jim očitali, da zahtevajo nedolžne žrtve iz vrst njih, ki jih ljubijo in občudujejo. Planinska pota niso ob turistični sezoni ogrožena ne od plazov, ne od padajočega kamenja;

niti slabo vreme ne pride tako zelo v poštev, kakor v drugih, višjih gorah. Takih, takozvanih objektivnih nevarnosti, pri nas ni, vsaj na nadelanih potih ne, seveda v poletnem času; moramo torej iskati vzroka nesreč v subjektivnih nevarnostih, t. j. v ponesrečencih samih. Mislim, da se ne motim, če trdim, da je marsikak ponesrečeni planinec žrtev svoje neprevidnosti, ne pa žrtev gorâ.

Zelo lahkomišljeno je, če se kdo na snežen plaz, pod katerim preži prepad ali pa groze skale, poda brez znanja tehnike v snegu in brez opreme, potrebne za tako turo. Lahkomišljenost je toliko večja, če posluša tiste, ki ga, dasi je neizurjen, vabijo na tako turo, ne pa tistih, ki mu branijo. Nikdar ne smemo pozabiti, da spadajo celo dobro zavarovana pota v zasneženem stanju med visoke ture.

A tudi izurjeni planinec mora biti previden, kadar si išče po naših planinah potov, ali če jih obiskuje izven poletne sezone. Število tistih, ki hodijo po naših gorah, ko jih krasi še bleščeča snežena odeja, rase bolj in bolj. Sneg pa takoj prinaša objektivne nevarnosti, s katerimi mora izvensezonski planinec vedno računati. Zato je n. pr. drzno, če gre kdo zgodaj spomladi skozi Kot na Triglav, oziroma Kredarico. Kajti pot črez Gube je ves čas ogrožena od plazov in padajočega kamenja. Kdor si pa vkljub nevarnosti izbere tako pot, mora biti vsaj toliko previden, da ima ogroženi del ture že za hrbtom, preden začne solnce obsevati nevarna pobočja.

Pravi planinec mora v sebi združevati izurjenost s previdnostjo. Nihče se nima pravice igrati s svojim življenjem. Odgovorni smo zanje Stvarniku, sebi, bližnjemu in domovini. Res je: smrt v planinah daje ponesrečencu neki posebni sijaj; vpraša pa se, ni li cena previsoka za tak sijaj. Saj ni ponesrečenec umrl kot žrtev svojega poklica in s svojo smrtjo ni, tako se mi zdi, koristil ne bližnjemu, ne domovini.

»Ako preplezam to-le steno, se proslavim; če se pa ponesrečim, se tudi proslavim in poleg tega mi tudi jutri ne bo treba v pisarno.« — Ta banalni dovtip sem bral v »Fliegende«; puhel je, pove pa, kakó »občinstvo« presoja planinske žrtve.

Planinec ne sme preveč računati s srečnimi slučaji, dasi se sme nekoliko zanašati na srečo, kakor n. pr. dijak, ki dobro pripravljen gre k izpitu, in to toliko manj, ker mu gre v nesrečnem slučaju večinoma za življenje. Skoraj vsak, ki si išče v planinah le lastnih potov, se ima zahvaliti, da še živi, srečnim slučajem. Ako se kdo pri padcu slučajno ustavi tik nad prepadom ali obdrži na robu skale, naj mu to ne bo v bodrilo, ampak v resen opomin, da v prihodnjč lahko tak srečni slučaj izostane. »Kjer je volja, tam je tudi pot«; to je geslo drznih planincev, pa ni popolnoma pravo. Na marsikaki steni

ima planinec voljo, a poti ne najde nikjer. Če je previden, se vrne; neprevidni se pa nikdar več ne vrne...

Gora je planincu vedno nasprotna; brani se ga s prepadi, stenami, ledeniki, plazovi; ima tudi v vremenu dobrega zaveznika. Zato mora planinec, kadar se pripravlja na kako težavno ali nevarno turo, dobro presoditi svojo fizično moč in tehnično znanje ter storiti vse, kar je treba, da zmanjša nevarnost, kolikor je le mogoče.

Planinci, ki so prvi preplezali Triglavsko severno steno, so porabili precej tehničnih sredstev, klinov i. dr. in ni prav, če jih kdo zato prezira. Ravnali so pač previdno. Odrekati moramo previdnost tistemu, kdor pleza po steni, ki je skozi in skozi, skoraj brez presledka izpostavljena, sam na svojo roko, brez vrvi, nikjer zavarovan in morda še pomanjkljivo opremljen. Ako jo prepleza, naj se s tem nikar ne ponaša, marveč ponižno prizna, da je imel večjo srečo, kakor preudarnost. Tako sodi Janko Hudomušni.

Ni prav, če planinec izbira težke ture samo zaradi nevarnosti in težavnosti. Zgodi se namreč lahko, da jame smatrati planinstvo samo kot sport, pri katerem je glavno — rekord. In vendar se moramo planinci vedno zavedati, da planinstvo ni gol sport, kakor nogomet ali lahka in težka atletika.

Eden ali drugi izmed premagovalcev raznih severnih sten gleda prezirljivo na skromnega turista, ki hodi po zaznamenovanih stezah. Toda, morda je v njem, ki išče v gorah lepote, miru, oddiha in duševnega užitka, več planinca, dasi se ne gane z nadelanega pota, kakor v »planinskem sportniku«, ki nima za drugo očesa kakor za kamine, police, žlebove in previse.

Rad priznam, da se na nevarnih turah vzgaja in krepi volja; toda od krepke volje do strastne trme je samo en korak. Misliš, da te žene volja naprej, pa te le trma in strast. Moč volje pa se kaže zlasti v premagovanju samega sebe. Mnogokrat se je težje premagati, da opustiš turo, kakor da jo nastopiš.

Manj lahkomičnosti pri povprečnih planincih, več previdnosti pri izurjenih — pa bodo nezgode v naših gorah zopet le posamezni nesrečni slučaj; z njimi pa mora, kajpada, planinstvo in planinec vedno računati.

PO NEPOZNANEM POHORJU.

Brunon Rotter.

1. Dolina Lobničice.

Dne 7. februarja 1926 sva se sestala s tovarišem Guglom v Rušah ter zavila po poti proti Smolniku in nadalje v Lobnico.

Koj za Pogačnikovo tovarno, pri križu, se cepita dve poti. Glavna vodi ob drči v Lobnico, a midva sva zavila v levo, na jug. Prišedši

do novega razpotja, se drživa leve poti, ker desna pelje mimo Ozimove pristave (kjer sva lani na pustno nedeljo našla streho, glej Pl. Vestnik 1925, str. 278) na Ovčjo Ravno in naprej k Ruški koči.

Drživa se potoka Lobničice, ob katerem vodi cesta do nekdanje Kovačeve žage. Prekoračiti je treba več zanimivih mostov, ki nudijo s skakalci, v katerih izpod njih žubori bistri potok, pestro sliko. Dolina je jako idilična; ima pa pobočje, ki se dviga skoraj navpično proti vrhu. Če se ozremo, zagledamo koncem doline ruško tovarno in robove Kozjaka.

Pri Kovačevi žagi se pride do dobre vozne poti, ki pa kaj hitro zapusti dolino in zavije v smer proti Apnici. Še nekaj časa imava stezo, potem tudi ta zavije v levo in treba je iti kar ob strugi naprej.

Jako močna voda tvori krasne slapiče in skakalce; večkrat je treba vodo preskočiti, če je na eni ali drugi strani prestrmo pobočje. Velikanske skalnate tvorbe obrobļajo dolino. — Nenadno stojiva pred tako steno in treba je misliti na plezalno turo. Pregledava situacijo in se odločiva, da preplezava levo skalo, ki kaže dobre prijeme. Prekoračiva torej strugo, kreneva v skale ter se dvigava nad penečo se vodo. Skala je dobra, se ne krha. Ker nisem imel palice na vrvi, mi je bila v napotje; dal sem jo tovarišu naprej, da sem se mogel skloniti okrog skale in dvigniti na njen vrh; spodaj pa je pretila kopal, ki bi bila v februarju še prehladna.

Vsej je šlo lepo in dobro. V snegu, ki se je kmalu nad žago pojavil, sva našla sled divjega kozla in divjega petelina. Tudi cvetke so že začele lezti iz zemlje in oznanjevati bližajočo se spomlad.

Tako sva se dvigala vedno višje ter prispela zopet do ceste, in sicer tiste, žalostnega spomina, po kateri sva lani rila skozi zamete k Ozimovi pristavi.

Nisva se hotela držati ceste, ker se nama je šlo zato, da pregledava vso dolino Lobničice. Dvigala sva se torej še naprej ob potoku in sva prispela do prve stranske dolinice, ki vodi v desno. Kmalu za tem se je odcepila še ena v levo; a tudi voda se je razdvojila.

Držala sva se glavne struge; dospela sva končno zopet na drvarsko pot, ki pa preneha sredi gozda. Tu je bila Lobničica že prav majhna; zato sva zapustila strugo in jo ubrala po stezi na Ovčjo Ravno in od tam naprej k Ruški koči; od nje pa čez Reber v Veliko Lobnico, kjer sva si ogledala Mali Skok, ki je bil, ker je voda narasla, jako lep. Od tam sva nadaljevala na Smolnik in se vrnila v Ruše, tako da sva celo lansko pot prehodila v nasprotni smeri.

Lobničica je redkokomu znana, a zasluži vsled svoje divjeromantične lege, da si jo človek enkrat ogleda vsaj tako daleč, do kamor vodi steza.

2. Dolina Bistrice.

Bilo je 6. marca 1926, ko sva se s tovarišem Guglom zopet odpravila na Pohorje, da najdeva še kaj novega.

Noč je bila toli svetla, da nisva rabila od Ruš do Ruške koče niti svetiljke. V »Planinki« sva sladko snivala in drugi dan spočita in dobre volje ob 6. uri zlezla iz postelj.

Solčni vzhod je bil krasen, a nebo sumljivo preoblečeno. Počakala sva in dala napolniti termose s toplim čajem. Ker se je nenadno zjasnilo, naju ni več držalo v koči; ob 8. sva odrinila do razpotja in dalje po levi poti proti Peršetovemu vrhu. Pa nisva bila še tam, ko je jelo snežiti, kar naju seveda ni nikakor motilo.

Že sva pri ogljarni, ki leži ob poti na Veliki vrh. Zdaj pa mede tako, da sva prisiljena obleči suknje.

Pot vodi lepo skozi gozd, mede pa bolj in bolj. Ko dospeva do lovca Špengerja, kjer si je stavil grof Attems novo krasno lovsko kočo, so padale take cunje, da so bile tudi nama prevelike. Spomnila sva se lani, šla še nekaj korakov naprej, a v danem položaju sva sklenila, da pobegneva v dolino; kajti nadaljevanje ture bi bilo nevarno in tudi trmoglavo.

Res sva našla lepo vozno cesto, ki je vodila v smeri, iz katere se je dalo sklepati, da prideva po njej v Slovensko Bistrico.

Zavijala se je enkrat v desno, potem zopet na levo, a v splošnem je vodila proti jugu in tam je bil najin cilj.

Nenadno se zasuče močno v desno. Premišljujeva — ji slediva ter dospeva na velikansko planoto, napolnjeno s hlodi, a po njeni sredini je tekla drča (po pohorsko »riža«), ki se začne tam nekje pod Velikim vrhom. Domnevala sva, da sva ob potoku Bistrice, torej v popolnoma pravi smeri.

Prekoračiva potok in se spustiva po drči navzdol. Skoraj dospava do žage Capel, p. d. Smolar, kjer si izprosiva kotichek, da se malo pokrepčava; kajti ura je bila že pol enajstih, a medlo je še z vso silo.

Ko tako počivava, se začne malo svetliti, ob enajstih nadaljujeva pot po riži, snežilo ni več in je bilo upanje, da se vreme popravi.

V začetku ne nudi dolina prav nič posebnega. Bistrica je tu pač samo navaden potok, ki pada v nekaterih brezpomembnih skalcih proti dolini.

Okrog poldvanajstih doseževa graščinskega lovca Gradišnika; prijazni mož nama pove, da imava, če greva po drči, dobri dve uri, če pa po cesti, tri ure do Slov. Bistrice; drča da pada precej polagoma navzdol, le na dveh mestih je precej strma, a tam je poleg nje steza.

Skleneva torej slediti slej ko prej drči, osobito, ker je začelo zopet pršeti in vreme ni obetalo nič dobrega. Torej v drčo! Ko dospela zopet v gozd — bilo je okrog opoldne — so se začeli kazati lepi skakalci in majhen slapčič. Drča je bila čimdalje strmejša, hoja nevarnejša; a ko dospela do precej napete strmine, se nebo stemni in vsuje se na naju dež, pšeno in sneg. V malo minutah je bila drča polna te zmesi, je polzela, da ni bilo moč naprej. A midva sva bila v sredini struge, ki je ležala kakih pet metrov pod nama. Izhoda ni bilo, ker obrobljajo strugo strme, nedostopne skale. In moji črevlji, s popolnoma zlizanimi cveki, so v enomer polzeli. Z vso previdnostjo si navežem dereze, ki sem jih imel na srečo v nahrbtniku, dočim so tovariševe samevale doma v Rušah.

Prav polagoma se pomikava navzdol, korak za korakom se je treba ustaviti; sneg se je kopičil na tovariševe pete, da ni mogel naprej, vrstili so se slapiči in slapovi, eden lepši od drugega, prava krasota...

Ko prideva konečno do izstopa in najdeva nekako stezo v pečevju, zapustiva drčo ter rineva po gozdu in skalovju naprej, dokler se nama ne zazdi drča zopet toli ravna, da se ji zaupava.

A ni bilo najino veselje dolgotrajno; kajti dospela sva do glavnega padca, in tu ni moč hoditi. Kreneva zopet v gozd, ki je bil že z nekako 15 cm snega zapaden. Steza močno pada, vodi tik ob robu struge, toda visoko nad vodo. Treba je bilo porabiti vso pozornost, da ne izpodrsneš. Pri takih turah služi srednjedolga palica najbolje.

Nenadno stojiva pred zagonetko. Dospela sva na skalo. Okrog ovinka zagledava za prehod zagvozdjen hlod, a nad skalo je v drevo zabita opora, pod hlodom prepad, v njem peneča se Bistrica. Ta prehod mora biti skrajno neprijeten že poleti, kaj šele v snežnem metežu!

Prijel sem se z desno za oporo, a s palico v levici sem iskal opore nad hlodom, da se hitro, ko stopim na njega, zavarujem v steni. Videti seveda hloda ne morem, ker ga zakriva skala, treba ga je z nogo nekako ujeti.

Na noben način nisem našel te stopinje. Tu mi priskoči na pomoč tovariš. Poda mi svojo roko, se oprime zagvozde in mi tako pomaga na kočljivi hlod, čez katerega kaj hitro, a vseeno jako oprezno prikrevljam. A on sam ne more preko hloda, zato spleza nazaj in se vzpne čez skale, tako da sva na poti zopet skupaj.

Nenadno se nama odpre eden najkrasnejših pogledov. Tu pada slap v velikosti in podobi Velikega Šumika v dolini Lobnice, samo da se mi dozdeva še obsežnejši, širši. V najlepšem in najdivnejšem delu doline sva.

Nadaljujeva po stezi ter se počasi nižava, a sneg še vedno naletava. Dospeva zopet do drče, ki ji slediva do večje žage, kjer je napis, da je po drči hoditi oblastveno prepovedano...

Ker se začenja tu široka vozna cesta, ki je seve obenem tudi struga raznim potočkom, sva kaj rada ubogala pozivu ter zapustila drčo, kajti hoja po njej človeka itak močno utruja.

Skoraj dospeva do graščinske žage, kjer se konča drča, a od tam morava po blatni občinski cesti do Zgornje Bistrice in naprej v Slovensko Bistrico, kamor sva prispela ob pol 2. uri.

Dež in sneg sva pustila pri zadnji žagi, zato sem kaj rad v odprtem kozolcu slekel mokro srajco in suknjo ter oboje nadomestil s suho rezervo, ki sem jo imel shranjeno v obširnem nahrbtniku.

Dolina Bistrice pa me je tako zanimala, da jo hočem letos še enkrat, seveda ob lepem vremenu, prehoditi; tedaj mora priti tudi moj fotografični aparat do delovanja, kajti topot je moral počivati v temnici mojega nahrbtnika in čakati boljših časov.

3. Sv. Ignacij (913 m) — Smolnik (868 m).

Pri postaji Brezno-Ribnica zavij ob ozkotirni železnici v dolino Velke ter pojdi do prve poti, ki krene v levo. Pot se vzpenja izprva strmo navzgor, nakar zavije okrog hriba in se konečno strne z vozno cesto, ki prihaja iz istoimenske doline. Od tod se dospe kmalu do posestva Viltušnika in nadalje skozi gozd k prijazni romarski cerkvi Sv. Ignacija na rdečem bregu. Ko nadaljujemo pot čez Hlebov vrh, se nam odpre krasen pogled na Obir, Peco, Sv. Uršulo na Plešivcu, del Julijskih Alp, obsežno Pohorje z najvišjo gorsko vasjo Ribnico in dalje na Sv. Lovrenc, na Golico in ves Kozjak z Dravsko dolino.

Po robovih se vije pot mimo posestva Žumra k posestvu Škrbsa (last dr. Klančnika iz Maribora) in od tod strmo v Kapusov dol. Nadaljujemo pot do prvega razpotja ter zavijemo v levo gori in dospemo do posestva Kapusovega. Po robovih in gozdovih naprej pridemo kmalu do posestva Sedovnika, odkoder pada pot strmo v dolino, nakar dospemo skozi Kurjo vas pri gostilni Gassner v Št. Lovrenc.

Sedaj se mora stopati po glavni cesti do Marije v Puščavi, a tam mimo cerkvice na Jodl, kjer se zavije, še preden se pride prav na vrh, na desno skozi gozd po vozni cesti; tako dospemo v zgornji del Činžata, nakar se držimo markirane poti, ki vodi iz Fale na Klopni vrh, in sicer samo do zadnje gostilne, ki ima poleg utico, nakar se krene pri kapelici na levo v gozd.

Steza vodi jako strmo navzgor, dokler ne pridemo na vozno cesto, po kateri dospemo mimo Jurkove kočee do Arlce in od tam mimo Prodnarja k Hlebšu na Smolnik.

Iz Smolnika se vrnemo po običajni poti v Ruše in končamo s tem lep enodnevnim izlet, ki nudi vsled svojega obsežnega in krasnega razgleda in mnogih izprememb mnogo užitka.

Pot seveda ni markirana; porabi se za njo sedem do osem ur.

KOTIČEK.

Dachstein (2996 m).

Jožef Zazula.

»Hoch vom Dachstein...«

Tako smo peli v tretjem razredu ljudske šole pred okroglo petdesetimi leti; melodija je lepa; ni pa bil dober namen, ki so ga nam hoteli z besedami vcepiti. Zato se nas pesem ni prijala. Pač pa mi je ostalo ime; in ko sem jel brskati po gorah, sem se obrnil tudi proti Dachsteinu.

Leta 1911 sem preko poletja živel v Radstadtu, majhnem mestu ob Štajersko-Solnograški meji, s starinskim obzidjem in z drugimi znamenitostimi; sicer pa ondi ni nobenih svet pretresujočih dogodkov. Ljudje živijo mirno; za nje se zanimajo tujci le v toliko, ker je v bližini star rudnik Schladming in se po mestu imenujejo Radstattske Ture in se dviga ondi Dachstein, znamenita gora z apnencem, podobnim dolomitskemu na Tirolskem.

Odločil sem se za turo na Dachstein. Šel sem iz Radstadta čez Rossbrand (1768 m) v Filzmoos, od ondi v Hofburgelhütte z znamenito Büschofsmütze (2454 m), ki sem jo pa iz spoštovanja le od spodaj gori občudoval, potem pa po dolini Gosau v Hallstatt. Dolinica ima troje jezer — ostanki ledenikov — sicer pa je gozdnata in »romantična«, brez drugih znamenitosti. Samo da sem ondi našel — slovenske delavce.

Z nami Slovenci pa je tako (Naj jim posvetim poseben odstavek): Ko sem nekoč šel v Zagreb (bilo je tedaj prvikrat), sem se trudil, da bi govoril posebno čisto hrvaščino, o kateri pa razen »što« nisem imel dosti pojma. Govoril sem torej in govoril s služničadjo nekega hotela tako visoko, dokler mi ni nekdo pripomnil: »Nikar naj ne tako ne lomijo, gospod; mi smo z Dolenjskega, oni so pa Kranjci.« Tako je bilo, a jaz sem mislil, da govorim — s Hrvati. — Drugo pot sem zamudil vlak v Lindau-u ob Bodenskem jezeru; presedeti sem moral v čakalnici vso noč. Veliko nas ni bilo; končno smo ostali le trije in smo se gledali. Iz dolgega časa vprašam potnika poleg sebe: »Erlauben, von wo ist der Herr?« »Ich bin in Schweiz gewesen,« mi odvrne. Pomislim (reči bi bil moral: »in der Schweiz«), potem pa kar slovensko vprašam: »Od kod pa ste doma?« — »Tam od Ribnice, gospod,« mi odvrne. — Ko sem šel nekoč na Glockner, srečam v dolini Kals ljudi, ko so popravljali cesto; škarpe in kolovozi so me vedno zanimali, zato obstanem in gledam; kar zaslišim, kako se delavci med seboj — slovensko pogovarjajo. — V Bolcanu sedim nekoč v parku med drugimi; poleg mene na sosednji klopi sta dve gospi v živem pogovoru; kar zaslišim opazko: »Die Krainerinnen ziehe ich allen anderen Dienboten vor.« Da sem srečal slovenske sprevednike v vagonih in na kolodvorih (v Inomostu in Buchsu sem videl celo slovenske napise za izselnike, v Malsu slovenskega orožnika), me ni tako osupnilo. Tudi v dolini Raurisu so bili svojčas večinoma slovenski rudarji. Naši ljudje, priznani dobri drvarji in rudarji, so tako šli že stoletja z delom in s trebuhom — za kruhom. Tako preseljevanje pa se je seveda vršilo le na površju.

V Gosau sem prenočil, drugi dan pa odšel v Hallstatt, znani rudarski kraj, pa tudi arheološko važno selišče.

Kdo ne pozna Hallstattske dobe, to je od 700—400 pred Kr., prehod iz bronaste v železno dobo? Iz iste dobe so najdbe pri nas na Vačah nad Litijo, ki jih je opisal pokojni kustos Dežman.

V hallstattskem muzeju mi je pokazal odnotni paznik dvojce okostij: eno je bilo od visoke, drugo od srednje-visoke osebe; prvi je bil Kelt, drugi je bil Rimljan. Vsled tega tudi razlika v sežiganju, ker so skupaj živeli različni ljudje: Kelti v Podonavju, pomešani pozneje z Rimljani; Germani zase na Nemškem. V Hallstattu so izkopali mnogo nad 1000 grobov z bogatimi arheološkimi zakladi. Kot rudarji so bili iz vseh krajev. Hallstatt ima namreč prastaro solišče, kjer so kopali sol že Kelti in jo na tovorih odnašali v svet; kopali so jo pozneje Rimljani, zatem je solišče pozabljeno. V XIV. stoletju so ga zopet našli. Koncem XIX. stoletja so imeli okoli 400 delavcev; v starih časih jih je bilo gotovo trikrat več, ker so bili tehnični pripomočki slabi.

Hallstatt ima oskrbnišvo solišča in gozdarski urad, okoli 1000 prebivalcev in najlepše jezero v Salzkammergutu. Rovi so 1120 m visoko nad morjem, trg sam 494 m; iz rova teče stopljena sol v Ischl, kjer jo sčistijo.

Po kosilu sem se napotil navkreber proti Dachsteinu, za prvo pot do Simonyhütte (2210 m). Pot je izborno izpeljana, čez 12 km dolga, nikjer nad 20°, in traja 5 — 6 ur. Med potjo posetiš še duplino, iz katere izvira potok, kot odtok zgorajnega ledenika. Dachstein ima tri obraze: prvi je obrnjen proti Hallstattu s 3500 m dolgim ledenikom, ki je l. 1885 meril 530 ha, dandanes meri 430 ha; drugi je proti Gosau-u z 210 ha razsežnim ledenikom; tretji gleda v Schladming z 199 ha velikim ledenikom, tako da ima vsaka obmejna dežela svojega. Vsaka hvali svojega, pa najlepši je dohod na ledenike od Hallstatta, od ledenikov na vrh pa je bil od vseh treh strani težaven; moral si biti brez omotice, ker so bili sicer dobri klini, a preveč ohlapne vrvi. Do Simonyjeve kočice sem prišel do večera; z drugimi vred bi bil rad počival, toda uprav proti 10. uri, ko bi morala kočica počivati, je prišla družba planincev (?), ki so pili in kričali celo noč ter se malo brigali za našo jezo iz podstrešja. Toliko sem pa opazil na svojih potovanjih, da to stran Glocknerja ni one resnosti in reda, kakor on stran: treznosti manjka!

Opoldne drugega dne je bil vrh za menoj in obrnil sem se proti Schladmingu; takoj za ledenikom je znana Hünerscharte, strma, navpična stena z močnimi klini in ohlapno vrvjo, kakor bi visela iz zvonika; treba se je edino zaupati dobro zabitim obročastim klinom, ki so za roke in noge enako varni. Knjiga priporoča vodnika, kar ni potrebno, posebno ker prvi oprijemek takoj pri vrhu ni dosti blizu. Stena meri nekako 40 m, potem pride dolga peščena drasta. »Kamenje prožiti prepovedano!« sem čital. Prav!

Nadaljna pot je obična; v Schladmingu sem srečal celo vrsto ženstva v narodni noši; res sem mislil, da so domača dekleta; a povedali so mi, da so letoviščarke z Dunaja, ki hočejo biti »štajerke«. Nekam postrani so me gledale v zdelani obleki; jaz nje enako v načičkani noši z mestnim obrazom. Tako je bilo vsem prav! S prihodnjim vlakom sem bil zopet v Radstadtu.

OBZOR in DRUŠTVENE VESTI.

Za Peco!

Peca 2114 m leži ob severozahodni meji naše države, v tistem malem delu Koroške, ki nam je še ostala. Malo znana je ta gora našim planincem, dasi bi s svojo divjo romantiko, krasnim razgledom in bujno floro zaslužila prav obilnega obiska. Če se potnik s koroškim vlakom vozi proti Prevaljam, se mu med

postajama Dravograd in Guštanj pokaže v smeri vlaka sivo, široko pogorje. Krasna je ta panorama v zgodnjem jutranjem solncu, ko bele stene zažare kakor osvetljene z umetnim ognjem. Nad vse krasen pa je užitek, če se nahajaš v žaru ranega solnca na vrhu Pece. Eno je le, kar narodno čutečemu planincu greni užitek: t. j. zavest, da se nahaja na gori, ki tvori mejo med brati, odtrganimi od nas! Vendar je Peca, kot naravni mejnik, s svojo lego ubranila, da niso meje postavili še bolj proti jedru naše domovine.

Iz Mežice, koje zahodno ozadje tvori Peca, se turist lahko povzpne po več potih proti pobočju Pece. Ker je bila hoja na Peco že nekajkrat opisana in je glavna smer zaznamovana, omenimo le nekaj mest, ki jih planinec naj pozna.

Skozi iglaste gozdove in mlade kulture pripelje pot obiskovalca v rudarsko naselbino Podpeco. Stanovanjske hiše so po večini last svinčenega rudnika; nahaja pa se tu tudi več velikih posestnikov, kojih posestva mejijo na slemenih Pece z Avstrijo; n. pr. veleposestvo g. Simona Mihev v Podpeci. Ker na Peci, ki je oddaljena od tu še blizu 3 ure hoda, doslej ni nobenega zavetišča, je že marsikateri obiskovalec Pece moral prositi za prenočišče v tej hiši, ki v svoji gostoljubnosti takih prošenj ni nikdar odbila. Sin navedenega posestnika, g. Ivo Mihev, slušbuje v Podpeci kot šolski vodja, je navdušen član SPD in požrtvovalen podpredsednik odbora za zgradbo koče na Peci. Nanj se naj obrne, kdor želi informacij.

Obiskovalec Pece ima tudi priliko, da obiše grob srbskega junaka, ki je padel v času koroških bojev pod Riško goro ob vznožju Pece in zdaj počiva ob prijazni cerkvi sv. Helene v Podpeci.

Iz Podpece se lahko povzpne po več potih proti vrhu Pece. Najboljša pot, ki pa ni najkrajša, vodi preko rudarske naselbine Najbrževo pod sedlom, ki loči takozvano Malo in Veliko Peco. Če računamo hojo iz Mežice do sedla, bi jo razdelili približno takole: Mežica—Podpeca 2 uri, Podpeca — Najbrževo pol ure in od tu do sedla 1 in pol ure. Na sedlu stoji že na pol razpadla lovska koča, nazvana v avstrijskem času »Kaiserhütte«. Prejšnje čase, ko je bila ta koča še v dobrem stanju, so turisti pohod navadno tako uredili, da so se zvečer podali do te koče, zjutraj pa že pred vzhodom na približno eno uro oddaljeni vrh Pece. Sedaj je to težje. Če gre turist zvečer že do sedla ali celo do vrha, mora prenočiti 2000 m visoko, pod milim nebom, kar ni za vsakega in za vsak čas. Najhujše je, če ga tam v noči zaloti dež, blisk ali grom. Da Peca, čeravno je tako krasna in romantična, ni tako obiskovana, kakor so druge še nižje gore, to se razlaga posebno s tem, ker nima nikakega zavetišča.

Ker je Peca zazdaj že vsled razdalje na vsak način dvodneven zlet in je užitek tudi le popoln, če se nahaja turist na Peci že ob solnčnem vzhodu, bi bilo torej velike važnosti, ko bi se tam nahajala planinska koča. Da pripomore Peci do večjega števila obiskovalcev, se je osnoval iz članov SPD v Mežici in Črni »Odbor za zgradbo koče na Peci«, ki si je stavil za dolžnost, da v bližnji bodočnosti izvrši namen svojega naslova. Težko je v sedanjih časih graditi; toda s požrtvovalnostjo se doseže vse.

Cenjene planince in turiste ter naklonjene čitatelje najiskrenejše naprošamo, da prispevajo za zgradbo koče na Peci, na mejniku Mežiške doline, na robu naše države.

Prispevki, prosimo, se naj pošiljajo na »Odbor za zgradbo koče na Peci«, pošta Črna, ali isti naslov na pošto Mežica. Na željo dopošljemo tudi poštne položnice.

Kranjske podružnice S. P. D. redni občni zbor se je vršil dne 10. maja v mestni posvetovalnici.

Načelnik F. Šavnik otvoril občni zbor in poroča: Z minulim poslovnim letom je potekla funkcijska doba sedanjega odbora. Ko je ta odbor prevzel svoje delo, si je stavil za nalogo popolno preureditev Valvazorjeve koče, in, če bi dopuščale razmere, povečanje Prešernove koče. Da je ugodno rešil prvo nalogo, dokazuje mnogoštevilni obisk Valvazorjeve koče in gmotni uspeh, ki ga donša društvu vsako leto. Pripravil je odbor tudi vse, kar je potrebno za pričetek povečave Prešernove koče, dal je popraviti že zelo pokvarjeno pot, ki vodi k tej koči, tudi stavbni les za nameravani prizidek te koče je že posekan; treba ga je samo spraviti na stavbišče. Novi odbor se bo lahko takoj lotil tega dela; nujno potrebna povečava Prešernove koče ne bo samo v čast podružnici, ampak tudi v njeno financijelno korist, ker se bo dotok turistov na Stol še povečal. Večji dohodki se bodo potem lahko porabili za bližnje gore (Storžič, Grintavčevo predgorje) in za neposredno okolico. V soglasju z Osrednjim Odborom hočemo tudi sodelovati za Dom na Krvavcu.

Nato poda tajnik dr. St. De-Gleria naslednje poročilo: Zadnji občni zbor naše podružnice se je vršil 29. januarja 1925 v Narodnem Domu. Odbor je imel v pretečenem poslovnem letu 10 sej. V eni izmed prvih sej se je na iniciativo tov. Holzhakerja ustanovil foto-amaterski odsek, ki mu je odbor določil podporo Din 1000.—, da si uredi temnico, za kar je društvo Narodni Dom v svojem poslopu iz prijaznosti prepustilo primeren lokal. Markacijski odsek, izvoljen na lanskem občnem zboru, je izvršil nove markacije na Storžič, in sicer čez Kokrico in Babni Vrt po žužnem grebenu, ter iz Preddvora na Bašeljско sedlo. Tudi je markiral pot iz Tupalič na Krvavec. Postavil je 17 novih markacijskih tabel. Kmalu v začetku svojega poslovanja se je odbor potom zveze za tujski promet obrnil na pošto direkcijsko s prošnjo, da se uvede poštno-avtomobilska zveza Kranj—Jezerško in Kranj—Kamnik. Prošnja je bila tedaj žal odbita. Prošnja delavcev tovarne na Dobravi, da dobi znana brv čez Savo pri Mostah oblastno dovoljenje, je odbor podprl z lastno vlogo pri glavarstvu v Radovljici, poudarjajoč pomen te brvi tudi za tujski promet. — Podružnica je pristopila kot član k Zvezi za tujski promet in je brzojavno pozdravila njeno 20 letnico. Meseca marca se je vršil v Kranju sestanek referenta za tujski promet g. Badjure, z zastopniki občine in naše podružnice; sklenilo se je, da pošlje v Vodič sestavek o Kranju in okolici in napravi podroben zemljevid za to pokrajino. V več sejah je odbor razpravljal o predlogu konsorcijskega šmarjetnogorske restavracije. S tem bi dobila šmarjetna gora večjo privlačnost, oskrba bi se izboljšala in podjetje spravilo v večji procvit. Pogajanja niso vodila do uspeha. V aprilu je odbor razpisal v časopisih oskrbo Prešernove koče. Oglasilo se je iz raznih krajev Slovenije 9 prosilcev. Odbor se je odločil za Ivana Arha iz Bohinja, ker je bil ta že oskrbnik hotela pri Sv. Janezu v Bohinju. — V boju za spremembo pravil SPD, ki je v minulem letu precej razburjal slov. javnost, je odbor stal soglasno na stališču Mariborske podružnice, ki se je bojevala za večjo samostojnost podružnic. Ta akcija je imela uspeh, da se je zadeva odložila. — Naša podružnica je živahno sodelovala pri otvoritvi Doma na Krvavcu z obilnim obiskom in z aranžiranjem prevoza turistov iz Kranja v Kokro in Cerklje, za kar je podružnica žrtvovala Din 1700.—. Izvršile so se tudi vse predpriprave za povečanje Prešernove koče. — Tajnikovo poročilo je bilo sprejeto.

Poročilo blagajnika tov. Mayr-ja se soglasno odobri. Poročilo se glasi: Podružnica je štela koncem minulega leta 273 rednih in 2 častna člana. V letu 1925 je pristopilo k društvu 40 oseb, vendar je stalež članstva napram letu 1924 nazadoval za 38; kot vzrok smatram zvišano članarino. Podružnica je izstavila 117 legitimacij ter 63 uverenj za polovično železniško vožnjo.

Dohodki podružnice (izvzemši koče) so znašali skupno 17.007,37, izdatki 15.598,45, prebitek 1.408,92 dinarjev. Porabili smo izdatno vsoto za popravilo vozne poti do Prešernove koče, dalje za markiranje potov v kranjski okolici, za potrebščine novo ustanovljenega fotografskega odseka, za mala popravila in nabavo inventarja v Valvazorjevi koči ter v kritje transportnih stroškov ob otvoritvi »Doma na Krvavcu«.

V Valvazorjevi koči je bilo Din 29.197,50 prometa; stroškov smo imeli Din 19.283,45; prebitek te koče je Din 9.238,45.—. — V Prešernovi koči je bilo Din 29.649,50 prometa; stroškov smo imeli Din 20.322,60; prebitek te koče je Din 9.322,60.

Uspeh obeh koč je povsem zadovoljiv; saj smo imeli prebitek skoraj v isti višini kakor v letu 1924. Navedeni izkupiček je namenjen adaptaciji Prešernove koče in graditvi male kočice na »Stanu«.

Prof. Anton Zupan, kot gospodar obeh koč, poroča v podrobnostih o oskrbi in poslovanju v kočah. Financijelni podatki so obseženi v blagajnikovem poročilu. Poročilo se odobruje sprejme.

Tov. Depoli je namesto zadržanih preglednikov pregledal račune in našel blagajno v najlepšem redu. Predlaga absolutorij. — Sprejeto.

Rav. F. Sirc predlaga z ozirom na vestnost odboru absolutorij z zahvalo. Predlog sprejet.

Razgovor o prošnji O. O. za opremo Doma na Krvavcu. Načelnik prečita dopis O. O. in poroča, da je odbor sklepal o tej zadevi. Stavljena sta bila v odboru 2 predloga: 1. predlog tov. Holzhakerja, da podružnica sodeluje pri opremi te koče in 2. predlog tov. Zupana, da O. O. naj prej prepusti Valvazorjevo koč v last Kranjski podružnici. Občni zbor naj sklepa o teh predlogih v smislu zadnje odborove seje. — Po daljši debati se sprejme predlog tov. Peharca, da bodoči odbor v smislu predloga tov. Zupana zahteva Valvazorjevo koč, višino zneska za opremo koče na Krvavcu pa določi bodoči odbor po lastnem preudarku.

Volitve novega odbora. Ker sedanji načelnik F. Šavnik ne sprejme zopetne izvolitve, se mu izreče zahvala za njegov trud in se na predlog R. Mayra izvoli načelnikom prof. Anton Zupan.

Prof. Zupan sprejema načelstvo in poudarja, da čaka bodoči odbor še težka naloga: povečanje Prešernove koče. Ta koč je bila že prvotno zamišljena v večji obliki, toda takrat so se nekateri ustrašili majhnega poviška stroškov. Zdaj moramo zamudo popraviti. Zahvali se za zaupanje in prosi za pridno sodelovanje vseh.

Nadaljnje volitve: za tajnika se izvoli tov. A. Vran; za blagajnika R. Mayr; za odbornika: Fr. Šavnik in J. Depoli; za namestnika: dr. I. Šiler in Fr. Gajšek; za preglednika računov: Iv. Valentič in Josip Pehare; za predsednika markac. odseka: Fr. Holzhaker.

Slučajnosti: Ravnatelj Fr. Sirc predlaga, naj bi novi odbor skušal dobiti kolikor mogoče veliko brezplačnih deležev Šmarjetnogorskega konzoreija,

gotovo število deležev pa naj kupi za nizko ceno. Dalje predlaga omenjeni, naj bi podružnica priredila v prihodnjem predpustu planinski ples v Kranju in predlaga za ta odsek tov.: Sirc, Kobal, Holzhaker. — Sprejeto.

Savinjske podružnice SPD občni zbor se je vršil 11. maja t. l. v restavracijski dvorani celjskega Narodnega doma. Dolgoletni predsednik podružnice g. nadučitelj Fran Kocbek je iskreno pozdravil izredno mnogobrojne udeležnike in je v svojem predsedniškem poročilu ugotovil več lepih uspehov v poslovnem letu 1925; otvorila se je Tillerjeva koča, prevzela se je v oskrbo prenovljena Celjska koča, s pomočjo in podporo politične oblasti, predvsem velikega župana Mariborske oblasti pa se je dogradila in s pravnega stališča uredila cesta v Logarsko dolino. Iz nadaljnjih obširnih in ugodnih poročil posnamemo sledeče: Društveni tajnik g. učitelj Anton Zdolšek poroča: Podružnica je imela v pretečenem letu 602 člana, 16 več kakor v letu 1924. Slavnostno se je otvorila dne 28. junija v Logarski dolini Tillerjeva koča, pod Tolstom pa dne 6. septembra Celjska koča. — Planinstvo v Savinjski dolini in v Celjskem okraju se razveseljivo dviguje, odbor pa ima vedno več dela. Odborniki imajo polne roke samo gospodarskih zadev, turizma kot taka pa pri tem trpi veliko škodo. Treba bo delavcev, ki se posvečujejo zopet samo turizmu. V bližnji bodočnosti čaka odbor neodložljiva zgradba nove koče na Korošici. Razširjenje ceste iz Solčave v Logarsko dolino je omenil že predsednik. Obnovo markacij in napravo kažipotnih tablic na vseh križiščih smo izvršili. Frischaufov Dom na Okrešlju je bil oskrbovan od Binkošti do 20. septembra. Obiskalo ga je 1216 turistov. Meseca novembra je nekdo pokradel vino ter pokuril vsa drva.

Piskernikovo zavetišče v Logarski dolini je bilo oskrbovano celo leto. Kočo je obiskalo 1307 oseb. Inventar se je izdatno pomnožil in notranjost se je praktično preuredila, bližnje kopališče popravilo.

Kočo na Korošici je obiskalo 517 turistov. Nje lega je sicer najlepša v Savinji. Alpah, stavba je pa mnogo premajhna. Nič redkega ni, da prenočuje na 9 žimnicah do 30 turistov.

Kocbekova koča na Molički planini je zasilno zavetišče s 4 pripravljenimi slamnicami.

Mozirska koča na Golteh je bila oskrbovana vsaj od sobote čez nedeljo. Mozirska planina tvori priljubljeno točko zlasti Celjanov. Kočo oskrbuje Mozirski odsek Savinjske podružnice. Obiska je imela 468 (193 Slovencev, 43 Hrvatov, 1 Srb in 231 Nemcev). Koča je posebno dobrodošla zimskim sportnikom.

Kočo na Raduhi in Lučko kočjo je podružnica prodala Gornjegrajski grajščini, ker sta bili obe izropani. Žalostna slika človeške posirovelosti je tudi Hausenbichlerjeva koča na Mrzlici, ki je istotako izropana in neuporabna. — Nova pot se je zgradila od Piskernikovega zavetišča čez Strelovec v Robanov Kot in od razpotja »Za Enkrat« pred Črnim vrhom proti koči na Korošici. Društveni tajnik Anton Zdolšek je nanovo premarkiral dobri dve tretjini potov ter napravil 50 novih kažipotov za vsa razpotja. G. svetnik Tiller je poročal o Tillerjevi koči v Logarski dolini. Začela se je zidati maja 1924 in se je zgradila tekom enega leta za izredno nizko vsoto 98.000 Din. Stroški so že kriti. Obsega 8 sob z 22 posteljami. Verando si je uredil Ferijalni Savez, 7 sob pa so opremili zasebniki.

Za Celjski odsek je podal poročilo g. Vrtovec. Celjski odsek je priredil leta 1925 tri veselice, ki so prinesle čistega dobička nad 40.000 Din. Leta

1925 je naraslo število članov na 486. Celjska koč je postala najpriljubljenejša postojanka v Celjskem okraju. V spominsko knjigo se je vpisalo 1558 oseb, je pa to komaj tretjina obiskovalcev. — Poročilo o denarnem prometu izven Celja je podal predsednik Kocbek. Skupnih dohodkov je bilo 72.390 Din, izdatkov za oskrbo koč 57.042 Din — Žalski odsek ne deluje več, pač pa pobira pristojbine od avtomobilov in vozov. — Mozirski odsek je odplačal že lep del svojega dolga pri Mozirski posojilnici.

Vsa poročila funkcionarjev so bila sprejeta z odobravanjem na znanje.

Nato je poročal g. svetnik Tiller obširno o zgradbi nove koč na Korošici, ki se naj izvrši najpozneje v dveh letih, po nujnih predpripravah. — Določi se za to zgradbo kot najvišja vsota 150.000 Din. —

Pri slučajnostih so opozarjali gg. Kranjc, Gaberc in dr. Kunst na surovo uničevanje planinskih naprav in na nedostojno vedenje raznih posetnikov naših planin.

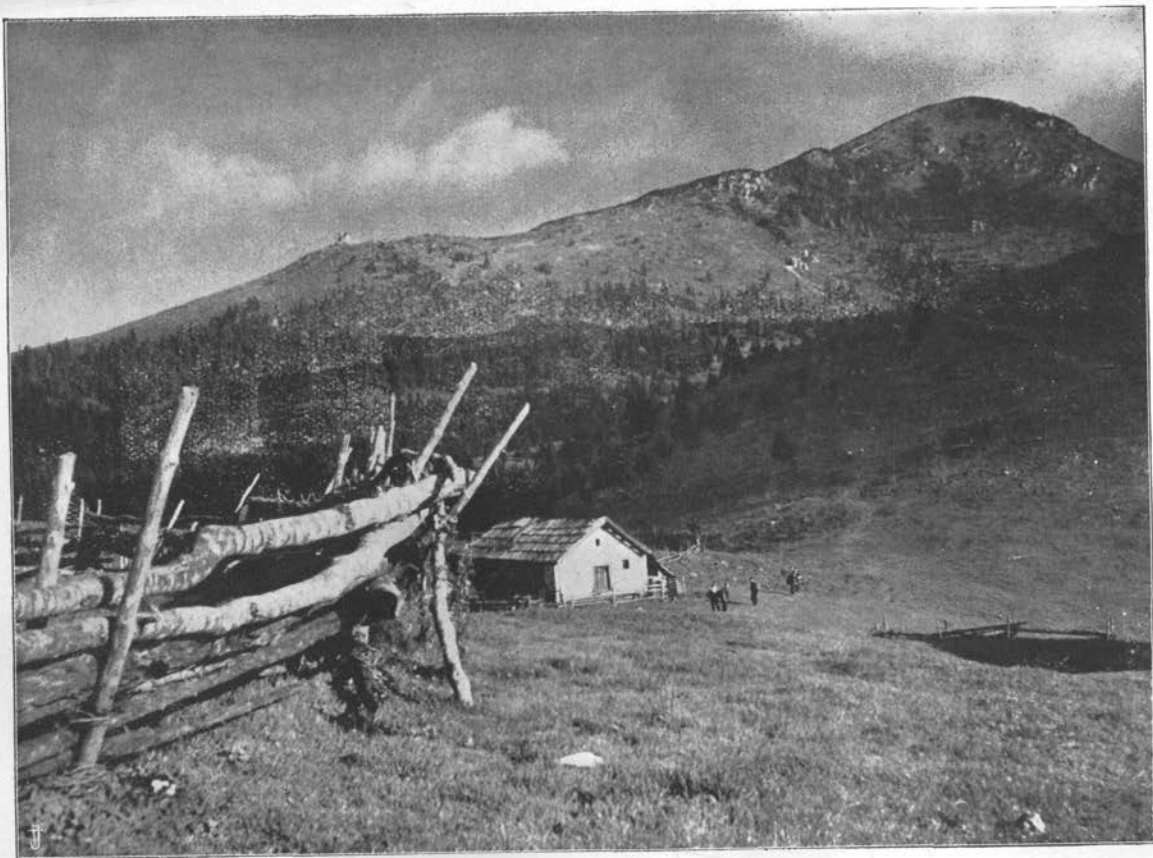
Naše planinske naprave so pod državno zaščito; poškodovalcem preti stroga kazen. Na to se svarilo opozarja posetniki planin. — Oglas v celoti se objavi prihodnjič.

Naše slike. — Krvavec in Dom na Krvavcu. Novi Dom na Krvavcu odpira turistom prelep kos naših planin. Akoravno slovi južno predgorje Kamniških planin po svojih slikovitih razgledih, vendar ni bilo dosedaj mnogo turistov, ki bi obiskali ta planinski svet. Radi svoje oddaljenosti od železnice in ostalih planinskih postojank ni bilo skoraj možno brez bivanja na prostem tekom enega dneva posetiti to skupino. Spričo teh nedostatkov in pa z ozirom na hiter razvoj zimske turisticke, ki išče svojih zimskih centrov po višjih gorskih terenih, je Slov. Plan. Društvo storilo velepomemben čin v svojem delovanju, ko si je izbralo okolico Krvavca za svoje udejstvovanje. Lep je ta kos naših planin, zato naj ne bo med nami nikogar, ki bi si ga prej ali slej ne ogledal! R.

Vsebina: Lj. Stiasny: Sugestija in avtosugestija v planinah (str. 169). — Janez Kveder: Iz Martuljka čez Dovški Križ v Vrata (str. 172). — Pavel Kunaver: O izboljšanju planincev (str. 176). — Janko Mlakar: Nesreče v naših planinah (str. 179). — Brunon Rotter: Po nepoznanem Pohorju (str. 181). — Kotiček: Dachstein (Jos. Zazula, str. 186). — Obzor in društvene vesti: Za Peco (str. 187). Občni zbor Kranjske podružnice (str. 189). Občni zbor Savinjske podružnice (str. 191). Naše planinske naprave (str. 192). — Naše slike: Krvavec in Dom na Krvavcu (na prilogi).

»Planinski Vestnik« izhaja 12 krat na leto in stane v tuzemstvu za celo leto 40.— Din, za inozemstvo 60.— Din. — Naroča, plačuje, reklamira se pri Osrednjem Odboru S. P. D. v Ljubljani. Rokopisi, sploh spisi in poročila za tatis se pošiljajo na naslov: Dr. Josip Tominšek, gimn. ravnatelj v Mariboru.

Za uredništvo odgovarja: Janko Mlakar, profesor v Ljubljani. — Izdajatelj: Slovensko Planinsko Društvo v Ljubljani; njegov predstavnik je dr. Fran Tominšek, odvetnik v Ljubljani. — Tisk tiskarne Makso Hrovatin v Ljubljani. (Priloge slik tiska Jugoslovanska tiskarna v Ljubljani).

Krvavec in Dom na Krvavcu

Fot. Janko Skerlep